

THÔNG BÁO**Kết luận của Thứ trưởng Bộ Y tế Nguyễn Bá Thuý
tại Hội thảo chuyên đề về công tác Dân số - Sức khỏe sinh sản
đối với đồng bào dân tộc thiểu số**

Từ ngày 29-30/11/2010, tại Lào Cai Thứ trưởng Bộ Y tế Nguyễn Bá Thuý đã chủ trì Hội thảo chuyên đề công tác dân số - sức khỏe sinh sản (DS-SKSS) đối với đồng bào dân tộc thiểu số. Tham dự Hội thảo có các đại biểu đại diện Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, Ủy ban Dân tộc; Đại diện các ban ngành đoàn thể Trung ương. Đại diện các vụ, đơn vị thuộc Bộ Y tế, Lãnh đạo Tổng cục, các Vụ, đơn vị thuộc Tổng cục DS-KHHGD; một số nhà khoa học và chuyên gia cấp quốc gia về lĩnh vực DS-KHHGD; Đại diện các tổ chức quốc tế, tổ chức phi Chính phủ tại Việt Nam; Đại diện một số cơ quan truyền thông đại chúng Trung ương và tỉnh Lào Cai; Lãnh đạo Sở Y tế; Lãnh đạo Trung tâm SKSS tỉnh, thành phố; Lãnh đạo và các trường phòng của Chi cục DS-KHHGD, của 22 tỉnh/thành phố có đông đồng bào dân tộc thiểu số (sau đây gọi chung là tỉnh).

Hội thảo nhằm mục đích: Chia sẻ kinh nghiệm tổ chức triển khai thực hiện công tác DS-SKSS đối với đồng bào dân tộc thiểu số giữa các nhà lãnh đạo, các nhà quản lý, chuyên gia, cán bộ làm công tác DS/SKSS các cấp và những người có uy tín trong cộng đồng nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác DS-SKSS của các tỉnh có đông đồng bào các dân tộc thiểu số trong thời gian tới. Triển lãm, giới thiệu các hình ảnh, tài liệu và sản phẩm truyền thông về DS, SKSS/KHHGD dành cho các dân tộc thiểu số của trung ương và địa phương.

Qua các báo cáo và ý kiến tham luận tại Hội thảo, Thứ trưởng Nguyễn Bá Thuý đã kết luận một số nội dung chính như sau:

Việt Nam với cộng đồng 54 dân tộc anh em cùng chung sống. Dân số cả nước là 85,8 triệu người¹, trong đó dân tộc Kinh chiếm 85,7% dân số, 53 dân tộc còn lại chiếm 14,3%. Các dân tộc Việt Nam sống phân tán và xen kẽ nhau. Dân tộc thiểu số cư trú chủ yếu ở các vùng miền núi và vùng cao. Đời sống kinh tế - xã hội của đồng bào dân tộc thiểu số còn thấp kém. Bản sắc văn hóa, phong tục, tập quán của mỗi dân tộc khác nhau. Cả nước, hiện có 20 tỉnh, thành phố có đông đồng bào dân tộc thiểu số (chiếm trên 20% dân số toàn tỉnh, thành phố²).

¹ Tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2009.

² Cao Bằng (94,24%); Hà Giang 86,75%); Bắc Kạn (86,63%); Lai Châu (84,72); Lạng Sơn (83,01%); Sơn La (82,39%); Điện Biên (81,58%); Hòa Bình (73,57%); Lào Cai (65,42%); Tuyên Quang ((53,78%); Yên Bái (53,69%); Kon Tum (53,23%); Gia Lai (44,02%); Sóc Trăng (35,76%); Đắk Lắk (33,00%); Trà Vinh (32,44%); Đắk Nông (32,07%); Thái Nguyên (26,89%); Lâm Đồng (24,01%); Ninh Thuận (23,47%).

Trong thời qua, với rất nhiều cố gắng, nỗ lực vượt qua mọi khó khăn, công tác DS-SKSS đối với đồng bào dân tộc thiểu số đã đạt được nhiều kết quả quan trọng. Qua kết quả Tổng điều tra Dân số và Nhà ở ngày 01 tháng 4 năm 2009 cho thấy, trong 10 năm 1999-2009, mức sinh vùng miền núi trung du Bắc bộ và Tây nguyên nơi có đông đồng bào dân tộc thiểu số đã giảm mạnh nhất cả về số tương đối và số tuyệt đối, góp phần hoàn thành chỉ tiêu về mức giảm tỷ lệ sinh của cả nước năm 2009 là 0,2% do Quốc hội giao.

Tuy đạt được những kết quả nêu trên, nhưng mức sinh còn cao, vẫn còn 52/54 dân tộc chưa đạt mức sinh thay thế³, mức giảm sinh không ổn định có nguy cơ tăng trở lại; chất lượng dân số còn thấp; tỷ số giới tính khi sinh ở một số tỉnh đã ở mức cao và một số tỉnh miền núi đang đối diện với thách thức nhập cư. Nguyên nhân chủ yếu của tình hình trên là do công tác truyền thông chưa có sự chuyên biệt phù hợp với bản sắc văn hóa, phong tục, tập quán của mỗi dân tộc; tổ chức bộ máy chưa được hoàn thiện, thiếu cán bộ có kinh nghiệm. Cơ chế phân bổ và quản lý kinh phí chưa tính đến tính chất đặc thù về địa hình, trình độ phát triển kinh tế - xã hội cũng như mức độ khó khăn của công tác DS-SKSS ở khu vực có đông đồng bào dân tộc thiểu số.

Để tiếp tục đẩy mạnh thực hiện công tác DS-SKSS đối với đồng bào dân tộc thiểu số, trong thời gian tới cần tập trung giải quyết tốt một số công việc trọng tâm sau đây:

1. Về tổ chức bộ máy, cán bộ

- Tổng cục Dân số - Kế hoạch hoá gia đình tập trung mọi nỗ lực, nhanh chóng đánh giá và đề xuất việc kiện toàn tổ chức bộ máy làm công tác DS-KHHGD ở địa phương theo Thông tư số 03 và 05/2008/TT-BYT ngày 14/5/2008 của Bộ Y tế. Đặc biệt nghiên cứu và đề xuất những chính sách thu hút cán bộ DS-KHHGD công tác tại vùng có đông đồng bào dân tộc thiểu số; Khẩn trương xây dựng kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng cán bộ DS-KHHGD các cấp, ưu tiên đào tạo, bồi dưỡng cán bộ DS-KHHGD ở những vùng có đông đồng bào dân tộc thiểu số.

- Sở Y tế, Chi cục Dân số - Kế hoạch hoá gia đình phối hợp với các cơ quan có liên quan của tỉnh tiếp tục tham mưu, đề xuất với Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân tỉnh giao chỉ tiêu biên chế và thực hiện tuyển dụng cán bộ làm công tác DS-KHHGD cấp xã, phường có tính đến đặc thù của địa phương. Tăng cường đào tạo, đào tạo lại cho cán bộ DS-KHHGD theo hình thức đào tạo tại chỗ và đào tạo cử tuyển.

2. Về cơ chế, chính sách huy động nguồn lực và các giải pháp

- Tổng cục Dân số - Kế hoạch hoá gia đình phối hợp với Vụ sức khoẻ bà mẹ trẻ em và các Vụ, đơn vị có liên quan nghiên cứu và tham mưu trình cấp có thẩm quyền đề xuất việc xây dựng Đề án kiểm soát dân số cho các tỉnh có đông đồng bào dân tộc thiểu số giai đoạn 2011-2020.

- Trong năm 2011, Tổng cục DS-KHHGD phối hợp với các Vụ, đơn vị có liên quan nghiên cứu, sửa đổi, bổ sung Thông tư số 32/2008/ITLT-BTC-BYT

³ Dân tộc Kinh và dân tộc Tày đạt mức sinh thay thế.

ngày 17 tháng 4 năm 2008 nhằm bổ sung nội dung và tăng định mức kinh phí chi cho các hoạt động đặc thù vùng đồng bào dân tộc thiểu số của các dự án thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia DS-KHHGD .

- Chi cục Dân số - Kế hoạch hoá gia đình lồng ghép, triển khai thực hiện việc lồng ghép chính sách DS-KHHGD với chính sách giảm nghèo tại địa phương.

3. Về thực hiện các hoạt động nhằm đạt, duy trì mức sinh thấp hợp lý

- Đối với các tỉnh có mức sinh còn cao chưa đạt mức sinh thay thế, nhất là các tỉnh thuộc khu vực miền núi phía Bắc, Tây Nguyên, Sờ Y tế, Chi cục Dân số - Kế hoạch hoá gia đình tích cực tham mưu với Ủy ban nhân dân tỉnh tập trung nguồn lực, đẩy mạnh hơn nữa các hoạt động truyền thông vận động, tăng cường tổ chức dịch vụ chăm sóc SKSS/KHHGD lưu động, nhằm giảm mức sinh, giảm tỉ lệ sinh con thứ ba trở lên.

- Đối với các tỉnh đã đạt mức sinh thay thế, Sờ Y tế chỉ đạo Chi cục Dân số - Kế hoạch hoá gia đình và Trung tâm chăm sóc sức khỏe sinh sản tăng cường nâng cao chất lượng dịch vụ chăm sóc SKSS/KHHGD.

4. Về thực hiện các mô hình nâng cao chất lượng dân số

- Tổng cục Dân số - Kế hoạch hoá gia đình sớm có đánh giá việc thực hiện các mô hình nâng cao chất lượng dân số các dân tộc Cống, Mông, La Hủ, Si La; Mô hình can thiệp giảm thiểu tình trạng mắc bệnh Thalassemia tại cộng đồng; mô hình nâng cao chất lượng dân số một số dân tộc ít người; mô hình can thiệp giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống. Trên cơ sở đó, rút kinh nghiệm, xây dựng mô hình phù hợp có hiệu quả cao phù hợp với tình hình thực tế tại các vùng có đông đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống để triển khai mở rộng cho những năm sau.

- Vụ sức khỏe bà mẹ trẻ em phối hợp các đơn vị, tổ chức có liên quan mở rộng mô hình và đào tạo cô đỡ thôn bản người dân tộc tại tỉnh có đông đồng bào dân tộc thiểu số.

- Chi cục Dân số - Kế hoạch hoá gia đình tham mưu đề Sờ Y tế chủ động đề xuất với Ủy ban nhân dân tỉnh triển khai đồng bộ các mô hình về nâng cao chất lượng dân số các dân tộc có nguy cơ suy giảm chất lượng dân số; về tư vấn, kiểm tra sức khỏe tiền hôn nhân nhằm phòng ngừa bệnh Thalassemia trên địa bàn tỉnh.

- Sờ Y tế chỉ đạo Chi cục Dân số - Kế hoạch hoá gia đình tiếp tục theo dõi và tham mưu cho Ủy ban nhân dân tỉnh có giải pháp lâu dài can thiệp giảm thiểu tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống tại địa phương, có giải pháp can thiệp nâng cao chất lượng dân số dân tộc ít người nhất là những dân tộc có dân số dưới 10.000 người.

5. Về triển khai thực hiện công tác truyền thông - giáo dục

- Tổng cục Dân số - Kế hoạch hoá gia đình nghiên cứu và xây dựng các sản phẩm truyền thông mẫu chuyển sang tiếng dân tộc, đơn giản, dễ hiểu, dễ làm theo và phù hợp với nhận thức của đồng bào dân tộc thiểu số; Đề xuất việc thay thế những thiết bị truyền thông không còn phù hợp.

- Sở Y tế, Chi cục Dân số - Kế hoạch hoá gia đình chủ động lựa chọn các kênh truyền thông trực tiếp bao gồm cả tư vấn để hướng dẫn các kỹ năng thực hiện hành vi có lợi phù hợp với đặc điểm văn hóa các dân tộc.

Trên đây là kết luận của Lãnh đạo Bộ Y tế tại Hội thảo chuyên đề công tác DS-SKSS đối với đồng bào dân tộc thiểu số, Văn phòng Bộ xin thông báo đề các đơn vị biết và tổ chức thực hiện./.

Nơi nhận:

- Bộ trưởng Nguyễn Quốc Triệu (để b/c);
- Thứ trưởng Nguyễn Bá Thuý (để b/c);
- Các Vụ: SKBMTE, TCCB, KHTC, K2ĐT;
- Lãnh đạo Tổng cục DS-KHHGD;
- Các Vụ, đơn vị thuộc Tổng cục;
- Sở Y tế, Chi cục DS-KHHGD 22 tỉnh, thành phố;
- Lưu: VT, TCDS (6b).

**TL. BỘ TRƯỞNG
CHÁNH VĂN PHÒNG BỘ**

Đỗ Hán